Yeni ve Tutarlı Bir Gerçeklik Peşinde

EMRE HÜNER'LE FARKLI MECRALAR, ÜRETİM BİÇİMLERİ VE YAŞANTILARIN KESİŞTİĞİ, POTANSİYELLERİN ÇARPIŞTIĞI UCU AÇIK BİR ANLATILAR BÜTÜNÜ OLAN ARTER'DE 5 ARALIK'A DEK SÜRECEK SERGİSİ "[ELEKTROİZOLASYON]: BİLİNMEYEN PARAMETRE KAYIT-DIŞI" ÜZERİNE KONUŞTUK.

ÖZLEM ALTUNOK-EMRE HÜNER

Görseller: Sanatçının ve Arter'in izniyle

Emre Hüner

"Kapalı mekânların ve yalıtılmış ortamların mimarisinin dünyanın ölçekli bir modeli gibi algılanabilmesi ilgimi çekiyor. Kapalı sistemlerin, kendi kendine yetebilen, otonom işleyişlerin, su altı ve solunumla ilişkili izolasyon deneyi kabinlerinin, içeriden dışarıya ve dışarıdan içeriye enerji, madde ve etki aktarımını engelleyen ya da kısıtlayan yapısı bir yandan [Elektroizolasyon] kavramının mimarisi olarak, bir yandan da bir romanın ya da kısa bir öyküde yaratılmış kurmaca bir dünyanın kendine özgü işleyişinin yeni ve tutarlı bir gerçeklik üretebilme olasılığı sanat pratiğimle yakından ilişkili" diyor Emre Hüner.

Arter'deki "[ELEKTROİZOLASYON]: Bilinmeyen Parametre Kayıt-Dışı" başlıklı sergisiyle bir kentin kustuğu atıklardan mütevellit buluntu nesnelerle, malzemelerin bilgisini yokladığı, bozup yeniden yaptığı heykellerle bir yandan izole bir mekân bir yandan da kurmacayla gerçeklik arasında salınan geçirgen bir yapı kuruyor.

Yalıtkanlık ve iletkenliğin, kayıt ve kayıt-dışı olanla ilişkilendirilmesi akla kaçınılmaz olarak pandemi sürecini de getiriyor. Spekülatif anlatılara neredeyse kendiliğinden olanak tanıyan bir şimdinin içinde biriktirip dönüştürdükleriyle kendi hafızasını kuran bir kayıt tutma girişimi denilebilir Emre Hüner'in çalışmasına.

Makine ve beden parçalarının, endüstriyel atıklarla müdahale edilmiş/dönüştürülmüş nesnelerin, mimari kesitler ve metinlerin birbirinin kaydını tuttuğu, birbirlerini kopyalayarak çoğaldığı bir mekân burası. İçinde sera, laboratuvar, bir filmin sahneleri gibi iç içe mekânları da barındıran bir üretim/dönüşüm alanı. Performansa ve doğaçlamaya dayalı *Elektroizolasyon* adlı film, kentsel dönüşüm alanları, mimari yıkıntılar, çamaşır makinesi fabrikası, tamirhane ya da doğa bilimi arşivi gibi mekânlarda geçiyor. İzleyiciyi bir kentin posasının içinde dolaştıran *Hipernotlar* adlı metinden ise yanık, petrol, çöp kokusu yükseliyor. Tüm bunlar belirsiz bir sonraya işaret ediyor; yeni yaşantılara dair düşünmeye olanak tanıyor. Hüner bu noktada "İşlevsizleşmiş modernist ütopyalar ile artık hayli tüketilmiş distopyaları irdelemektense, şu an yaşanmakta olan ve yakın geleceğin belirtileri olarak, bir işleyişi, altyapıyı veya görünmeyen bir ağı ortaya çıkarmaya çalışarak yeni anlatılar üretmek" diyor yaptığına. Küratörlüğünü Aslı Seven'in üstlendiği sergiyi Emre Hüner'le konuştuk.

Özlem Altunok: Serginin bıraktığı izlenimlerden biri de şansı olanlarımızın evlere kapandığı, hayatın yavaşladığı pandemi sürecinde kayıtdışı deneyimlerin muğlaklığına, bilinmezliğine dair. Bu süreçte üretmek/üretmemek/üretememek sizin için neye denk geldi? Pandemi sergiye hazırlık sürecini ve serginin kendisini nasıl/ne kadar şekillendirdi?

Emre Hüner: Anlatıyı tekrar eden makineyi tekrar eder anlatı, diyor Foucault *Ölüm ve Labirent*'te, yazınsal bir sistemin döngüsünden bahsederken. Benzer şekilde, sürecimin başlangıcı da yaklaşık üç yıl önce, ortada henüz bir sergi fikri yokken, bir üretim boşluğunda ve oldukça belirsiz düşüncelerin zihnimde toplanmaya başladıkları bir ana denk geliyor. Serginin başlığının ve üretiminin yaşamakta olduğumuz durumla ilişkisi ise ancak işler oluşup mekâna yerleştikten, izleyiciyle buluştuktan sonra daha net ortaya çıkmış olsa da, yaşanacak olanları önceleyen, ufak belirtilerin görünürleştiği ilginç anlar ve kesişmeler de oldu.

Atölyemin bulunduğu mahalledeki elektrik ve izolasyon işleri yapan dükkân ve atölyelerin vitrinleri, şehrin her şeye rağmen hiç durmayan üretimi, fabrikaların ve endüstrinin çalışmaya devam etmesi benim de kendimi bu iş trafiğinin bir parçası gibi hissetmemi sağladı. Bu nedenle açıkçası pandemi sırasında yaşadığım sergi hazırlık süreci oldukça üretken, yeni fikirlerle dolu, yoğun ve birçok şey öğrendiğim bir dönem oldu. Pandemi öncesi dünyada, esasında başka birçok salgının daha yaşandığı bir

Aşağıda ve sonraki sayfada:
Emre Hüner
"[ELEKTROİZOLASYON]: Bilinmeyen Parametre Kayıt-Dışı"
Küratör: Aslı Seven
Sergiden yerleştirme görüntüsü, 2021
Foto: flufoto

dönemde, üretmemek, üretmemeyi seçmek düşünceleriyle çok daha fazla uğraştığım, Enrique Vila-Matas'ın *Bartleby ve Şürekâsı*'ndaki yazmayan *bartleby*'ler gibi, heykel yapmak yerine heykel fikirlerini teksir kâğıtlarına çizdiğim, eve kapanıp bol bol okuduğum, malzeme, doku ve estetiğe dayalı olguları, bitmiş işler üretmek yerine yazdığım kısa taslak metinler aracılığıyla araştırdığım ve çoğunlukla da üretimimi paylaşmadığım uzun bir zamanın ardından, sokak gezintilerinde topladığım görsel ve fiziksel malzemelerle, hem bir filmin çekimleri hem de çeşitli malzemelerden kalıplar alarak çoğalttığım nesnelerin, tamamlanmamış birleşimlerinden oluşan heykel üniteleri üzerinde çalışmaya başladım ve tüm sergi yerleştirme süreci bitene dek de durmadım.

Ö.A.: Elektrik insan hayatında üretimin ve temel ihtiyaçların karşılanmasında bir vazgeçilmez, aynı zamanda güvenlik için yalıtılması gereken bir iletken. Bugün salgını da tam bu duruma benzer bir biçimde yaşıyor dünya. Sergide de bir tarafta bedene ait uzuvlar, bir tarafta makine aksamları, bir yandan endüstriyel/dijital üretim, bir yandan el işçiliğiyle vücut bulan nesneler birbirlerini itip çekiyor. Sergi, izleyiciyi teknolojik devrim mitlerinin sarsıldığı, ütopyaların yenilgiye uğradığı modernist sürecin başarısızlığına/yenilgilerine dair de düşündürüyor. Serginin başlığından bütününe yayılan elektroizolasyon kavramını siz nasıl bir zemine oturttunuz?

E.H.: [Elektroizolasyon] düşüncesi zihnimde bir kavram olarak belirmeden önce malzeme ve forma dair fikirler, bir animasyon için çizimler ve parçalı anlatılar, internetten topladığım yüzlerce görsel, çeşitli gazete haberleriyle yığınla ansiklopedik bilgiden derlediğim kolaj metinler ve siyah-beyaz kurmaca bir filmin olası sekansları olarak canlanmaya başladı. Bu birikim kendini üç boyutlu olarak dışa vurup görüntüler ve imgeler ortaya çıktıkça da malzemenin kendisi süreci çevreleyen kavramlarla ilişkilenmeye başladı.

Bir yanda yeni teknoloji ve malzemelere dair bilginin, diğer tarafta yaşadığım şehrin (ve görmüş olduğum başka birçok şehrin bir karışımı olan soyut bir yerin) bir ürünü olması düşüncesiyle, bir dönemin kaydını tutmaya, kayıtdışı belirsizliklerini belgelemeye ve kurgulamaya çalışarak, bilinçaltı esrimeler, iç deneysel sayıklamalar, öncelikle Donna Haraway'in *Siborg Manifesto*'su ve "Ucubelerin Vaatleri", Quentin Meillasoux'un *Bilimkurgu ve Bilim Dışı Kurmaca*'sı, McKenzie Wark'ın *Moleküler Kızıl*'ı ve Timothy Morton'un *Hipernesneler*'inin okumalarıyla birçok kurmaca metinden alıntılar arasında bağlar oluştururken sürecin yerleştiği kavramsal alan da ortaya çıkmış oldu.

Filmde ve yerleştirmelerde kullandığım bedensel uzuvlar, makine parçaları, buluntu nesneler yaşadığım alanların gündelik sıradan artıklarından oluşuyorlar ve işlevsizleşmiş modernist ütopyalar ile artık hayli tüketilmiş distopyaları irdelemektense, şu an yaşanmakta olanı ve yakın geleceğin belirtileri olarak, bir işleyişi, altyapıyı veya görünmeyen bir ağı ortaya çıkarmaya çalışarak, kurmaca ve belge arasında geçirgen bir alandan beslenen yeni anlatılar üretiyorlar.

Ö.A.: Sergi için yazdığınız senaryoyu kullanmak yerine bir metin, film, heykel, yerleştirme ve serigrafilerle kendi senaryosunu yazan bir sergiyle karşı karşıyayız. Öte yandan yazının/metnin ilk kez işlerinizin parçası olduğunu, harcının bu metinle (*Hipernotlar*) karıldığını görüyoruz. Yanık kokusu, atıklar, bataklık, çöp yığınları, salgın… Yazı kurduğunuz mekâna, üç boyutlu işlere ve filme nasıl sızdı?

Emre Hüner
"[ELEKTROİZOLASYON]: Bilinmeyen Parametre Kayıt-Dışı"
Küratör: Aslı Seven
Sergiden yerleştirme görüntüsü, 2021
Foto: flufoto

E.H.: Yazdığım senaryo metni tam anlamıyla bir film senaryosu olmak yerine, çeşitli sahnelerin, sekansların, farklı mekânlarda gerçekleşebilecek performatif ve doğaçlamaya dayalı oyunların görsel tasvirlerinden oluştuğu için açık bir üretim yöntemi sağlıyor. Bundan yola çıkarak çektiğim filme, mekândaki yerleştirmenin parçaları ve mimari unsurlar da eklenince serginin kendisi aslında bu yazma yöntemini tekrar ediyor ve izleyiciye yansıtıyor.

Meliha Erem'in *Hipernotlar*'ı benim üç boyutlu üretimlerimden daha önce ortaya çıkmış olduğu için, yazınsal olanın mekâna sızmasından çok filmin, heykellerin dokularının, sergiye paralel bir dünyanın da öncüsü aslında; tersine işleyen bir sürecin sonucu değil başlangıcı benim için.

Bu arada ayrıca –şu an zaten içinde yaşadığımız– distopyanın tanımının yetersizliği üzerine de düşündüğüm ve kendine özgü bir terminoloji üretmeye çalıştığım bir işler bütünü [Elektroizolasyon]. Serginin alt başlıkları ve heykellere verdiğim isimler de yine bu çabanın sonucu. *Oksitbellek, Çamur-Aygıt, Yakıt-Vücut, Psikometrik Safra* gibi terimler, distopik bir atmosferin ötesine geçerek zamanın çözünüp eriyişine, yeni organik bir insan sonrası doğa-kültüre ve metabolizmaya işaret ediyor.

Ö.A.: Gerçekle kurmaca arasında, geçmiş mi, gelecek mi belirsiz, zamansız bir mekânda izleyiciyi bir dolu ilişkiselliğin ortasına bırakıyor sergi. Tekrarlarla çoğalan, doğal sürekliliği bozan, tekinsiz, izleyiciyi yabancılaştıran, kaybolmuşluk duygusu yükleyen deneysel bir yapısı var bu açık üretim yönteminin. Bu noktada bu yaklaşımla izleyiciye yüklediğiniz, ondan beklentiniz nedir?

E.H.: Filmin sekanslarının uzunluğunda, kalıplarla çoğaltılmış tekrarlanan nesne-heykellerde, mekâna yayılan sesler ve kelimelerdeki detayların izleyici için her ziyarette ayrı bir deneyime dönüşebilmesini ve tıpkı günün bir anında şehrin ve dünyanın bir noktasından yaşamı algılamaya çalıştığımız, tamamını asla kapsayamayacak bir görüşün, telefonlardaki haritaların sokaklardan kıtaların uzaydan görünümlerine gidebilen ve tekrar karşımızdaki ayakkabıya, araba yedek parçasına, bir palete veya bir mankenin kırık elindeki köpürmüş seramik dokusuna geri dönen bakışını hatırlatabilmesini, doğadaki canlı ve cansız şeylerin dönüşümlerini ve kendi öykülerini izleyiciye düşündürebilmesini isterim.

Ö.A.: Arter'in mekânında bir hangar, laboratuvar, sığınak gibi kuruluyor sergi. Serginin bütününde de sera, film seti gibi mekân içinde mekânlar görüyoruz. Bu iç içe geçmiş mekânlarda da ince detaylar, ayrıntıya gizlenmiş pek çok dokunuş var. Bu gerçek zamanlı dünyayı kapsama arzusu neye karşılık geliyor?

E.H.: Kapalı mekânların ve yalıtılmış ortamların mimarisinin dünyanın ölçekli bir modeli gibi algılanabilmesi düşüncesi ilgimi çekiyor. Kapalı sistemlerin, kendi kendine yetebilen, otonom işleyişlerin, su altı ve solunumla ilişkili izolasyon deneyi kabinlerinin, içeriden dışarıya ve dışarıdan içeriye enerji, madde ve etki aktarımını engelleyen ya da kısıtlayıcı yapısı bir yandan [Elektroizolasyon] kavramının mimarisi olarak, bir yandan da bir romanın ya da kısa bir öyküde yaratılmış kurmaca bir dünyanın kendine özgü işleyişinin yeni ve tutarlı bir gerçeklik üretebilme olasılığı sanat pratiğimle yakından ilişkili. Arter'in mimari maketini yine müzede çektiğim bir sahnede kullanmak, girişe yerleştirdiğim yarısına kadar kapalı seksiyonel kapının ardından veya sergi mekânına müzenin ikinci kat camına bir müdahale olarak yaptığım gözetleme penceresinden bakmak da benzer bir çağrışım yapıyor.

Ö.A.: Güncel bir arkeolojik veriler bütünü gibi aynı zamanda sergileriniz. "Tarihin çöp tenekesini karıştırıyor" demiş bir yazısında[1] Jill Dawsey sizin için. Araştırmak ve arşiv oluşturmak sanat pratiğinizin merkezinde yer alıyor. Tarih yeni anlatılar yaratma noktasında sizin için nasıl araçsallaşıyor?

E.H.: Araştırma ve arşive bakma eylemi benim için bilimsel ya da akademik olmaktan çok bir amatör gibi tam olarak bilgi sahibi olmadığım alanları keşfetmek için yaptığım dalış-

Üstte:
Emre Hüner
Tamamlanmamışların Psikometrisi, Yakıtvücut İdeal Çukur'da Kaydedildi (detay), 2021
seramik, demir, boya, çeşitli malzemeler, değişken boyutlar

Altta:
Emre Hüner
Tamamlanmamışların Psikometrisi, Psikometrik Safra Sarnıç-Radyatör'de Kaydedildi (detay), 2021
seramik, demir, boya, çeşitli malzemeler, değişken boyutlar

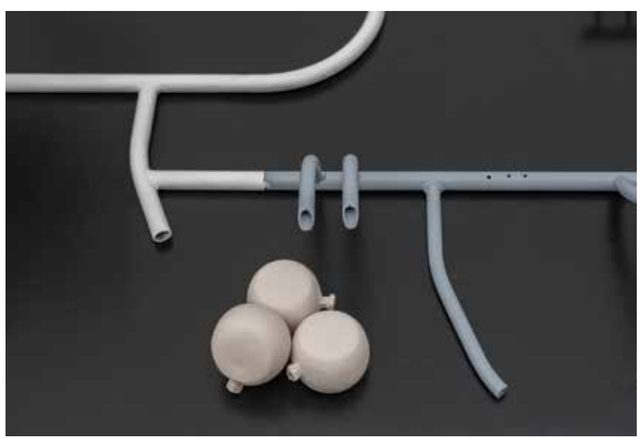

Emre Hüner
"[ELEKTROİZOLASYON]: Bilinmeyen Parametre Kayıt-Dışı"
Küratör: Aslı Seven
Sergiden yerleştirme görüntüsü, 2021
Foto: flufoto

ve mimari unsurları parçalara ayırarak yaptığım çizimlerin taksonomisinde beliren arşivler bir üretim biçimine ve metodolojisine dönüşüyor. Benzer şekilde bu sınıflandırma, parçalarına ayırma, dizilim ve sunum fikri de heykellere ve mekânsal yerleştirmelere yansıyor. Anlatının kendisi bence kişisel deneyim, buluntu nesneler ve imgeler, hayal ürünü veya gerçek olaylar ve bir kurmaca olarak tarihin, ürettiğimiz, kaydettiğimiz bilginin yeniden yorumlanmasından, filtrelerden geçip tekrar anlatılabilmesiyle oluşuyor. Tüm bunları da heykellerin yüzeylerinde elde etmeye çalıştığım dokular gibi deneylere tabi tutarak, bozarak yeniden düzenlemek veya bazen sadece tekrarlayarak bir malzeme olarak kullanıyorum.

Son dönemde benim için en etkileyici deneyimlerden biri Amsterdam Üniversitesi'nin ve Allard Pierson Müzesi'nin özel arşivlerinde çalışabilmek ve buradan elde ettiğim görsellerle sergideki serigrafi ve fotogravürleri üretebilmek oldu. Matbaanın icadından günümüze dek korunmuş birçok önemli baskı ve el yazması kitap dışında, modern tasarım ve tipografi tarihinin de örneklerinin bulunduğu bu arşiv beni kütüphanelerde çalışmak, arşivler üzerine yeni listeler oluşturmak, alıntılamak, saklamak ve bugün üretilen bilginin kalıcılığını sorgulamaya yöneltti. [Elektroizolasyon] terminolojisini yazarken kullandığım tipografi de yine buradan, Wim Crouwel'in New Alphabet (Yeni Alfabe) adlı tasarımından geliyor.

larda ortaya çıkıyor. Tarihsel verilerin, kayıt dışı kalmış olayların, terk edilip unutulmuş mekânların, kurmaca topografyaların birbirlerine bağlandığı düşünsel şemalar üzerinden, internette belirli bir konu, nesne, canlı ya da yer hakkında topladığım görselleri gelişigüzel fakat kendine ait bir mantığı olan yarı-kontrollü kümelerde birleştirerek, ansiklopedik başlıkların içeriklerini değiştirip, tarih ve isim bilgilerini silerek kurmacaya dönüştürdüğüm bilimkurguya yaklaşan metinlerde ve Vikipedi listelerinde veya makine aksamları, bitkiler, canlıların uzuvları, mineraller, cihazlar

Ö.A.: Farklı disiplinlerden beslenmeniz kadar üretiminizdeki çeşitlilik de dikkat çekici. Heykel, serigrafi, video, yerleştirme, fotogravür, yazı… Tüm bu mecralarda da alışıldığın dışında, sınırlarını esneterek üretiyorsunuz. İzleyiciye yüklediklerinizi kadar kendinizi, nesneyle ilişkinizi de sürekli sorguladığınızı söyleyebilir miyiz?

Emre Hüner
Oksijensiz Hadise, 2021 (detay)
Poliüretan, epoksi reçine, silikon, seramik, 3D baskı, demir, boya, çeşitli malzemeler, 300x310x600 cm.

Solda ve sağ sayfada:
Emre Hüner
"[ELEKTROİZOLASYON]: Bilinmeyen Parametre Kayıt-Dışı"
Küratör: Aslı Seven
Sergiden yerleştirme görüntüsü, 2021
Foto: flufoto

Emre Hüner
"[ELEKTROİZOLASYON]" 2021
Siyah beyaz, 4K UHD, ses, 5 saat 20 dakika, Film karesi
Oyuncular: Cem Özeren, Esme Madra, Hatice Bozdağlı, Vahram Agakay, Tómas Lemarquis

E.H.: Her yeni bir iş üretme sürecine girdiğimde, bir şekilde daha önce denemediğim bir mecrada çalışmak ya da daha önce üzerinde çalışmış olduğum ve tanıdığım bir malzemenin yeni olasılıklarını araştırmak bana heyecan veriyor. Bir yandan üç boyutlu üretimi, sanat mekânlarını sorgulamaya da girişerek sadece kurmaca yazmak ve defter tutmak, diğer taraftan seramik fırınlarında sırları farklı maddelerle köpürtme deneyleri yapmak, poliüretan ve epoksiyle buluntu nesnelerin kalıplarını alarak onların varyasyonlarını üretmek, kısa süreli videolar yerine oldukça uzun bir film montajı deneyebilmek, kumaş üzerine serigrafi ya da fotogravür yapabilmek benim için üç yıla yayılmış bir öğrenme sürecinin de parçası.

Üzerinde çalıştığım iş kendi malzeme seçimini de süreç sırasında doğal bir şekilde ortaya çıkarıyor. Dolayısıyla amacım yalnızca farklı bir mecrayı denemek değil, fikirlerin ihtiyacı olan malzemeyi de bulabilmek ve bunun getirdiği olasılıkları, tesadüfler veya hatalardan doğan beklenmedik sonuçları da işin kendisine dahil edebilmek.

Arter'deki yerleştirmede aynı anda 2009'da ve 2013'te üretmiş olduğum iki ayrı işi de yeniden yorumlayarak sergiye dahil edebilme şansım oldu ve bunlar mekâna özgü müdahalelere de yol açarak yeni üretimler ile tekrar okunabilecek, yeni anlamlar ve bakış açıları kazandılar. Aynı şekilde farkında olmadan daha önce çizim olarak yaptığım ya da filmlerde kullandığım nesneler de yeni malzemeler aracılığıyla tekrar ederek sürece ve anlatılara dahil oluyorlar.

NOTLAR

1
Jill Dawsey, "Salt 6: Emre Hüner", 26 Ekim 2012 – 13 Ocak 2013 arasında UMFA'da düzenlenen kişisel sergisi sürecinde yayımlanan kitapçıktan.

Emre Hüner
"[ELEKTROİZOLASYON]" 2021
Siyah beyaz, 4K UHD, ses, 5 saat 20 dakika, Film karesi
Oyuncular: Cem Özeren, Esme Madra, Hatice Bozdağlı, Vahram Agakay